

Fra Romerbrevets Budskab

af C. O. Rosenius

Rom. 4, 1-8:

Eksemplet med Abrahams retfærdiggørelse ved tro, er hovedindholdet i dette kapitel. Først viser Paulus at den måde Abraham blev retfærdiggjort på, var at hans tro på Guds løfte blev tilregnet ham som retfærdighed. Og han tilføjer Davids vidnesbyrd om at menneskene bliver frelst alene gennem en tilregnet retfærdighed, vers 1-8. Videre viser Paulus at Abraham blev retfærdiggjort ved tro før han blev omskåret, som bevis på at nåden og retfærdiggørelsen ikke afhænger af lovpagten, men er den samme for alle mennesker, vers 9-17. Med baggrund i Abrahams tro beskriver han sluttelig troens art og natur, lovpriser den højt, og holder den frem som rettesnor for os, vers 18-25.

I forrige kapitel har Paulus frembåret et stort nådebudskab fra Gud: Det evige evangelium. Først beviste han, at som syndere ind for Gud er vi alle lige, "der er ingen forskel." Derefter at alene gennem troen bliver vi alle lige retfærdige, "uforskyldt af hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus". For en stakkels synder er dette så trøstefuldt at det kan gøre en syg frisk, og en død levende. Men hvordan går det så når vi skal praktisere det, når vi virkelig skal tro dette? Af naturen er hjertet ikke til at stole på. Menneskene dømmes ud fra deres egen tilstand til enhver tid, og finder helst det modsatte af denne lære.

Et egenretfærdigt menneske, som endnu ikke har opgivet sin egen kraft og sine egne forsøg på at omvende sig, tænker som så: Det kan da ikke stemme at vi alle sammen skal være lige ind for Gud. Min opfattelse er da det modsatte. Jeg læser om hellige mennesker: Gode, alvorlige, stærke i troen, i lydighed og forsagelse. Gud må da være tilfreds med sådanne! Og skal vi selv kunne få samme store nåde, må vi nok følge i deres fodspor.

Men så har vi en anden, én hvor hjertet er knust, hvor omvendelsen har opvækket, hvor synden har slået mennesket ned. Der går hjertet efter sin natur i modsat retning. Da finder man det sunket ned i al sin uværdighed. Og mens det var Guds nåde alene, mennesket skulle tro og leve på, så tænker denne sjæl tværtimod: Nej, jeg ser den enorme forskel der er mellem mig og de rette troende Guds hellige. Hvis jeg havde en sådan tro og lydighed som Abraham, da han på Guds ord ofrede sin kæreste søn, Isak. Havde sådan inderlig kærlighed til Gud og anger over synden, som David, sådan som jeg ser det af hans salmer og bønner. Da kunne også jeg tro at jeg ejede Guds venskab. Men når jeg tværtimod ved hvor ulydig og kold jeg er overfor Gud, og så bundet til det jordiske. Hvor hård og selvsikker jeg er, - så kan jeg da umuligt tro at Gud er glad for mig, sådan som han er i dem som virkelig er hans.

Overfor sådanne tanker, som opstår i ethvert menneskes hjerte, er det Herren i dette kapitel viser os, disse største hellige: Abraham og David. Han viser at selv om de var langt mere trofaste, lydige, og mere helliggjorte end vi, så har de ind for Gud alligevel bare den samme retfærdighed som vi har, nemlig "Guds retfærdighed ved tro på Jesus Kristus, til alle og over alle som tror."

Dette var særlig nødvendigt at slå fast overfor dem som tilhørte den kristne forsamling i Rom. De var israelere, Guds ejendomsfolk, barn af de hellige fædre og pagten. De var vokset op med loven og den skønne gudstjeneste. Det var helt nødvendigt at deres indbildning om at de havde nogle fortrin ind for Gud, blev knust. En sådan forkyndelse var også nødvendig overfor dem som var hedninger, for at opmuntre dem med at også de, alene gennem troen, havde samme adgang til nåden. Med dette for øje kunne Paulus ikke vælge noget kraftigere middel, end at tage jødernes store stamfar, Abraham, som eksempel og bevisførelse.

Abraham var så særdeles benådet og hellig, at Herren Gud talte med ham som ven til ven. Abraham var Israels folks overhoved, og det var gennem ham alle jordens slægter skulle velsignes. På grund af alt dette var han alle jøders faste holdepunkt. Dette var da også baggrunden for at døberen Johannes, da han trådte frem i sit særlige kald til at sønderknuse dette egenretfærdige folk, blandt andet udtalte: "Begynd ikke at sige til jer selv: Vi har Abraham til far" osv. (Luk. 3:8). Og når Kristus talte til dem om deres vantrø, havde han samme baggrund når han sagde: "Abraham, jeres far, frydede sig til at se min dag. Og han så den og glædede sig" (Joh. 8:56). Abraham var det største navn og forbillede man kunne fremholde som eksempel, for dem som ville vide hvordan man skulle leve for at blive from og takkes Gud. Det gjaldt også overfor de hedninger som tilhørte forsamlingen, eller på anden måde havde nogen kendskab til Israels folk. Det var overmåde vigtigt for alle sammen at Paulus fik vist hvordan Abraham blev retfærdiggjort. For det måtte jo være samme vej som han havde gået for at opnå Guds nåde og velbehag, som alle mennesker måtte gå.

Næst efter Abraham stod profeten David højest som benådet og hellig. David var "en mand efter Guds hjerte" (1. Sam. 13:14). Den hebræiske udtryksform her betyder: "En mand, sådan som Gud vil have ham." David var en af stamfædrene til Kristus, og et forbillede på ham. Han talte i Den Hellige Ånd, så ikke bare alle hellige, men også Kristus selv brugte hans ord (se f.eks. Salme 22). Hvilken nåde det da er at se hvad en sådan mand siger, er frelsens vej! Ja, hvilken nåde det er at se hvad Abrahams eksempel og Davids ord forkynder os om den eneste vej til frelse!

Hvis Abraham ikke er blevet retfærdiggjort gennem sine gerninger, men gennem en tilregnet retfærdighed. Og har David, idet han talte i Guds Ånd, forkyndt at alene det menneske er saligt "som Gud tilregner retfærdighed uden gerninger." Så må vi spørge: Hvem vil da forsøge sig på nogen anden vej til retfærdighed?

Med disse to eksempler viser Paulus at retfærdiggørelsens vej har været den samme helt fra begyndelsen, både under den gamle og under den nye pagt. Dette har han også antydnet tidligere i brevet (kap. 3:21), da han sagde at loven og profeterne vidnede om den Guds retfærdighed som nu er blevet åbenbaret. Må vi så alle holde fast på dette! Der er alene én vej til frelse! Helt fra verden blev til har der bare været på én og samme vej alle Guds børn, hellige og profeter, har opnået Guds nåde og venskab. Det var Abrahams vej til frelse, og den skal vi nu se nærmere på.

1: Hvad skal vi da sige at vor far Abraham opnåede efter kødet?

Paulus bruger et særligt og egenartet sprog, som han ikke har lært sig af jordiske sproglærere. Der ligger en dyb åndelighed i det. I vore ører lyder det mærkeligt, når han spørger hvad Abraham har opnået efter kødet. Men det han vil have frem med dette spørgsmål, det finder vi tydeligt i andet vers. Der fortæller han i tydeligt ordvalg hvad han mener med dette: "Dersom Abraham blev retfærdiggjort på grund af gerninger" osv. Af dette forstår vi med udtrykket "efter kødet" mener Paulus menneskenes egne gerninger. Men der ligger noget dybt lærerigt i dette udtryk. Med det antyder apostelen først at han med et eneste udtryk vil sammenfatte alt det Abraham selv var og udrettede gennem hele sit liv, både i sit indre og ydre menneske. Ikke bare nogle ydre gerninger, men også hele hans hjertes fromhed, lydighed og trofasthed. Hvad har han opnået gennem alt dette? Havde noget af dette givet ham retfærdighed ind for Gud?

For det andet antyder Paulus med udtrykket "efter kødet" at alt det gode vi selv måtte være i stand til at frembringe, altid vil være besmittet af vor fordærvede natur, vore brist og urenhed. Det er "kød" (se Esajas 40:6-7), og kan derfor ikke bestå ind for Guds øjne. Dette taler Herren Kristus også om til Nikodemus. Når Herren med et eneste ord ville fortælle ham hvorfor hans fromhed ikke holdt mål, siger han bare: "Det som er født af kødet, er kød."

At Paulus i udtrykket "efter kødet" inkluderer alt det menneskene i sig selv er og gør, finder vi særligt bekræftet i Fil. 3:3 flg. Der bruger han samme udtryk, og forklarer straks hvad dette omfatter. Det er ikke bare det han er i kraft af sin jordiske position, og at han er omskåret, men hele hans religiøsitet og fromhed, hans nidkærhed for at leve efter loven, og hans gerningers retfærdighed. Han siger: "Vi sætter ikke vor lid til kødet. Skønt jeg har savnet det jeg kunne sætte min lid til også i kød! Om nogen anden mener at kunne sætte sin lid til kød, da kan jeg det endnu mere: Jeg er omskåret på den ottende dag, jeg er af Israels æt, af Benjamins stamme, en hebræer født af hebræere, i forhold til loven en farisæer, i nidkærhed en forfølger af menigheden (som jeg da anså for et skadeligt parti), i retfærdighed efter loven uden lyde."

Det Paulus taler om her, er altså *alt* det Abraham var, også når det gjaldt hans hjertes fromhed, kærlighed og lydighed. Dette må vi lægge nøje mærke til! For de tanker dukker stadig op hos os, at om vi ikke bliver retfærdige gennem nogen slags ydre gerninger, så betyder det alligevel noget for Gud at der er noget godt ind i os, som en god vilje, anger, bøn o.s.v. Nej, siger apostelen, også dette inde i os hører ind under ordet "kød". Det omfatter alt dette som mennesket er og gør, og det er alt sammen det modsatte af Guds frie nåde og gave (Ef. 2:8-9, Rom. 11:6). Og det er dette spørgsmålet konkret gælder: Om vi bliver retfærdiggjort gennem noget som er i eller af os - eller om det tværtimod er af Guds frie nåde, gennem troen alene. Det er dette som ligger i apostelens spørgsmål: "Hvad skal vi da sige at vor far Abraham opnåede efter kødet?" Og sådan svarer han:

2 og 3: Dersom Abraham blev retfærdiggjort på grund af gerninger, da har han jo noget af rose sig af. Men det har han ikke for Gud. For hvad siger Skriften: Abraham troede Gud, og det blev tilregnet ham som retfærdighed.

Det kan se ud som om der ikke er nogen god sammenhæng i vers 2. Paulus taler først ud fra den forudsætning at *Abraham blev retfærdiggjort på grund af gerninger, da har han jo noget af rose sig af*. Men

føjer så til: *Men det har han ikke ind for Gud.* Dette kan synes noget underligt. At blive retfærdiggjort på grund af gerninger forudsætter og betyder at man til fuldkommenhed har opfyldt hele Guds lov. Og en som har gjort det, må vel have noget at rose sig af overfor Gud? Han må vel være retfærdig ind for Gud (kap. 2:13, 10:5)? Apostelens korte afvisning om at Abraham på grund af sine gerninger skulle have nogen værdi ind for Gud, minder ikke om Paulus' sædvanlige stærke argumentation. Det kan se ud som om her mangler noget. Men vi skal snart se at sammenhængen er god, svaret er stærkt - og med en ganske skarp brod ilagt.

Ordvalget afklares straks hvis vi læser det i sammenhæng med vers 3 som begynder med "For". Det hedder da i sammenhæng: "Dersom Abraham blev retfærdiggjort på grund af gerninger, da har han jo noget at rose sig af. Men det har han ikke ind for Gud. *For hvad siger Skriften: Abraham troede Gud, og det blev tilregnet ham som retfærdighed.*" Ordene "Men det har han ikke for Gud," er ikke bare Paulus' påstand, men selve Skriftens svar på spørgsmålet. Svaret er dermed stærkt og afgørende. Det må opfattes sådan: Dersom Abraham blev retfærdiggjort på grund af gerninger, da har han noget at rose sig af, dvs. noget han *kunne* have rost sig af. Men overfor Gud, har han ikke haft det, det ser jeg i Skriften. For Skriften fortæller at overfor Gud blev han retfærdig på en helt anden måde - nemlig alene ved at han troede Guds løfte, og at Gud regnede ham det til retfærdighed (1. Mos. 15:6). Den retfærdighed han opnåede på grund af hans gerninger, den gjaldt altså alene mellem mennesker. Den er Gud uvedkommende, Gud accepterer den ikke. Gud har dømt anderledes. Dette er svaret. Og her ser vi brodden. Abraham var i menneskers øjne retfærdig på grund af sine gerninger - men det gjaldt ikke ind for Gud! Tænk, retfærdig, - men alligevel ville Abraham være blevet fordømt, hvis han ikke havde haft den *tilregnede* retfærdigheds bryllupsklæder (Matt. 22:12-13).

Men det er særligt Filipperebrevets tredje kapitel som giver os den bedste forklaring på disse to vers vi har foran os. Der taler Paulus på samme måde som her. Spørgsmålet som tages op der er nøjagtig det samme som i vor tekst, om den retfærdighed som gælder for Gud, og om hvordan de omskårne tror de har nogen egen retfærdighed (Fil 3:2-3). Og i versene som følger (vers 4-7) udtrykker Paulus sig også på samme måde som i vor tekst. Han taler om at rose sig, eller at "sætte sin lid til kød", og om en menneskelig retfærdighed som ikke gælder for Gud (vers 4-7). Og for det tredje siger han der om denne retfærdighed eller ros, ikke alene at den ikke gælder for Gud, men at den tværtimod var en hindring for ham. Han anså det som "tab" og "affald", for i stedet "at blive fundet i Kristus" og delagtig i hans retfærdighed. Det er også dette han vil have sagt i vor tekst, når han i vers 4 tilføjer at "den som har gerninger, ikke får lønnen af nåde, men som noget han har fortjent." Dvs. at det menneske ikke får noget af nåde, bare efter hvad det har fortjent. Det er ret og slet stængt ude fra nåden - alene på grund af at det har sin trøst i sine gerninger.

Vi ser altså, at ikke bare sagen, men også ord og udtryksmåde, er den samme i nævnte kapitel som i vor tekst. I Fil. 3 bruger Paulus sig selv som eksempel, og siger. "Jeg har sagtens det jeg kunne sætte min lid til også i kød, jeg som ikke bare var omskåren, og af Israels folk. Jeg var også en farisæer og i retfærdighed efter loven uden lyde. Men alle disse mine fortrin, dem anser jeg for tab - i forhold til det eneste som betyder noget: kundskaben om Kristus Jesus, min Herre. Ja, jeg agter det for affald, for at jeg kan vinde Kristus og blive fundet i ham, ikke med min retfærdighed, den som er af loven, men med den jeg får ved troen på Kristus." Der bruger han altså sig selv som eksempel. Her bruger han et langt stærkere navn for jøderne. Som den jøde han selv er, bruger han benævnelsen: "vor far Abraham". Han siger: Jeg anser vor far Abraham for at have været den mest benådede og hellige mand på jorden. Men Skriften udtaler alligevel at han ikke af den grund var retfærdig for Gud, men at han blev retfærdiggjort udelukkende ved at han troede Guds løfte. I må da tro jeres egen hellige skrift, og rette jer efter vor far Abrahams eksempel!

Åh, måtte vi alle lægge nøje mærke til et så karakteristisk eksempel! Når ikke en gang Abraham i al sin store trofasthed og lydighed mod Gud, med al sin fromhed i hjerte og det daglige liv, ikke kunne bestå for Gud, men måtte leve af bare nåde -! Hvordan skulle da nogen af os, som aldrig tåler sammenligning med ham, kunne tro at vi var fuldkomne overfor loven, og for Guds øjne?

Ved ydre gerninger kunne vi nok stå "ustraffelige" i *menneskers* øjne. Men ind for Guds øjne, som ser alt som findes i os, al ligegyldighed og ondskab i hjertet, alle tanker og begær, ind for ham i hvis øjne ikke en gang himlene er rene (Job 15:15) - ham seraferne dækker sit ansigt for (Esajas 6,2) -. Over for ham er vi bestandig urene og syndere. Men på samme vej som Abraham kom til retfærdighed og Guds venskab, på samme vej skal også vi opnå dette. Hvad er det så som er retfærdiggørelsens vej?

Abraham troede Gud, og det blev tilregnet ham som retfærdighed.

"Skriften forkyndte på forhånd dette evangelium for Abraham" (Gal. 3:8). Det var det mægtige løfte om, at i hans æt skulle alle jordens folk blive velsignet. Gennem dette løfte fødtes den frelsende tro i Abrahams hjerte. *Det var altså troen på Kristus som blev tilregnet ham som retfærdighed!* Dette finder vi ikke klart udtalt

i vor tekst, men det fremgår tydeligt både af de steder Paulus sigter til i 1. Mos. (bl.a. 12:3 og 15:6), og af hans egen forklaring på dette i Gal. 3:15-17. Hvis man ikke anvender sådanne skriftsteder til forklaring af tekstens ord, kan man få en både skadelig og vildfarende fortolkning, som f.eks. at det var Abrahams *tro*, og ikke *ham* han troede på, som virkede Abrahams retfærdighed. Som om troen i sig selv var så værdifuld at Gud bare for dens betydning retfærdiggjorde menneskene, - og dermed igen på grundlag af noget godt, virket i eller af selve mennesket. Mod denne falske og farlige opfattelse skal vi lægge mærke til følgende klare forhold:

Først: At det løfte Abraham troede, det var selve Guds evige evangelium om Kristus. Tekstens ord: "Abraham troede Gud" osv. finder vi også i 1. Mos. 15:6. Ganske rigtig ser vi der ikke mere end løftet om en talrig æt. Men hvad der lå skjult i dette løfte, det vidste Abraham fra et løfte Gud havde givet ham tidligere (1. Mos. 12:3). Da havde Gud lovet at "i dig skal alle jordens slægter velsignes". Dette var samme løfte, det oprindelige om en frelser, som Gud havde givet vore første forældre på syndefaldets dag: Løftet om kvindens æt som skulle knuse slangens hoved, om en forløser som skulle fødes af en kvinde og tilintetgøre synden og djævelens gerninger.

Det var dette løfte alle troende mennesker, helt fra den retfærdige Abel (Heb. 11:4), havde troet og var blevet retfærdige på. Det var dette løfte som gang på gang blev gentaget for Abraham (se 1. Mos. 18:18, 22:18, 26:4, 28:14). Og selv om dette hovedpunkt, selve ædelstenen i Guds løfte til Abraham, ikke blev udtalt hver gang, så lå det altid der, som en underforstået forudsætning. Dette er apostelens forklaring, sådan som hver og en kan finde det i Gal. 3:6,7,8,16,17,18,29. Og Kristus siger selv udtrykkeligt hvad det var Abrahams tros-øje havde grebet, som han til og med i sin tro frydede sig over. Herren siger jo: "Abraham, jeres far, frydede sig til at se min dag. Og han så den og glædede sig" (Joh. 8:56).

For det andet: Hvis Paulus havde villet sige at det var *selve troen*, som en slags dyd hos menneskene, som var blevet tilregnet Abraham som retfærdighed, så havde han med at antyde noget sådant, straks skåret selve nerven i hele hans retfærdiggørelses-lære over. Hans hensigt med denne tekst er netop at vise at vi bliver retfærdiggjort uden nogen medvirkning eller værdighed fra os, men bare af Guds nåde og ved forløsningen i Kristus. Og han siger udtrykkeligt i næste kapitel at det bare er "ved den enes lydighed" vi bliver retfærdige. Retfærdighed er intet mindre end lovens opfyldelse. Troen i sig selv kan ikke bevirke dette. Troen afskriver faktisk tværtimod vor fortjeneste. For den som tror på Kristus, hans bekendelse er at han i sig selv står uden retfærdighed overfor Gud, fortabt og rådløs, - og griber derfor "Guds retfærdighed", den opfyldelse af loven som er i Kristus.

Videre må troen have et ord fra Gud som kan skabe troen, og holde den levende. Og *indholdet* i dette ord vil selvfølgelig være afgørende for hvad jeg får gennem troen. Hvis man ikke gør sig det klart, vil man altid misforstå ordene om troen og troens retfærdighed. Hør en lignelse om dette: En fortabt søn lever langt borte i et fremmed land. Der lider han nød. Hans far lover ham en stor og fin ejendom, bare han vil komme hjem og tage imod den. Sønnen er længe i tvivl, og bliver derfor i sin fattigdom. Men omsider begynder han at tro faderen på ordet, og så skynder han sig hjem for at tage imod sin ejendom. Senere siger han det sådan: Jeg blev længe i elendigheden, på grund af min vantro. Men da jeg troede min fars ord, blev jeg rig og lykkelig. Det at jeg troede, gjorde mig rig. Hvis så nogen bare hører sådanne ord, og ikke kender til det løfte som faderen havde sendt sønnen, så kunne de forstå udtalelsen som at det denne mand var blevet belønnet for, det var en søns tillid til sin fars ord. Da ville den som kendte til hele sagen sige: Nej, du må se på *indholdet* i det løfte han troede. Det var jo dette som gjorde ham rig! Løftet gjaldt en stor ejendom, og det var jo i den selve rigdommen lå. Hans tro bevirkede bare det at han fik nyde godt af ejendommen.

Sådan skal vi forstå ordene: "Abraham troede Gud, og det blev tilregnet ham som retfærdighed". At troen gjorde ham retfærdig, det skyldtes *indholdet* i det Guds løfte som virkede troen. Og løftets indhold var Kristus. Hvis vi ikke skulle forstå denne tekst sådan, ville det være det samme som at forkaste hele Skriftens store hovedlære. Det ville være at kaste det fra sig og foragte alt det Gud har forkyndt os fra verden blev til, om en frelser og en forsoning i hans blod. Alt det Gud har forkyndt både gennem engle og profeter, men også gennem den forbilledlige levitiske offertjeneste og alle dens blodige ofre. Kort sagt: Hele Skriftens egentlige indhold, læren om Kristus, Kristi lydighed, Kristi lidelse, død og opstandelse, ville alt sammen være som intet, hvis Gud kunne retfærdiggøre os alene på grund af selve *vor tro* - dette *at vi troede* at han var sandfærdig.

Apostelen har altså på dette sted ikke givet en så indgående forklaring (som han giver i næste kapitel). Men vi må gøre os klart at overfor Gud *er der* ingen som helst undskyldning for et menneske som af den grund finder på en ny tolkning som strider mod hele Skriftens hovedlære. I dette ser vi også noget som gennem

hele Skriften viser Guds majestætiske storhed: Han gentager ikke altid det han har sagt tidligere, men forudsætter at vi husker på hvad han har forklaret, og at vi forstår ham!

Af alt dette ser vi at selv om troen i sandhed er den højeste dyd og gudstjeneste som vi nogen sinde kan fremvise, så er det alligevel ikke på grund af disse troens egenskaber at Gud tilregner os retfærdighed. Det kan ikke nægtes at troen i sig selv er den ædleste dyd. Luther siger: "Vi kan ikke give Gud nogen større gudstjeneste, eller vise ham større ære og lydighed, ikke give ham noget herligere og mere kært offer, end at vi tror på ham og venter os alt godt fra ham." Det er troen som dybest set giver Gud al ære, erkender sin egen og hele menneskeheds uværdighed, og ophøjer Gud som den som alene er retfærdig, hellig, barmhjertig, almægtig, trofast og sandfærdig. Videre er også troen den frugtbare mor til alt andet som er godt og velbehageligt for Gud. Fordi troen på Gud gør at mennesket, som ellers er koldt, dødt og fjendtligt overfor Gud, for første gang begynder at elske Gud og hans hellige vilje. Det får lyst og glæde i at følge Guds bud. Troen føder os på ny, og begynder at genoprette det ødelagte Guds-billede i mennesket. Begynder at genoprette paradiset hvor menneskene fortroligt omgås og taler med Gud som et barn med sin far. Videre helliger troen hele mennesket: hjerte, sind, gerninger og vandring.

Alt dette er sandt. Men fortsat står den sandhed fast at det ikke er for troens egenværdi, eller for alt det gode den virker i os, at Gud gør os retfærdige. Men bare for den kostelige skat som troen lever på: Guds elskede Søn. Troen er i sig selv altid fuld af brist, så alle troende må bede om tilgivelse for sin tro, og træde frem for Gud med ordene vi kender fra Skriften: "Herre, jeg tror! Hjælp min vantro!"

Alligevel er det ved troen menneskene ikklædes en fuldstændig guddommelig retfærdighed, og et uendeligt velbehag for Guds øjne - dvs. med den enbårne Søns retfærdighed og velbehag. Sådant set kan vi tænke os troen som en ring af bly, men med en uendelig dyrebare indfatning: En ædelsten af millionværdi. Da ville man jo med al mulig ret kunne sige at den ring er overmåde værdifuld. Dens ejer vil dermed være en rig person, alene på grund af denne ene ring. Men i sandhed ikke på grund af den ringen i sig selv var lavet af. Alene på grund af værdien i den kostelige ædelsten. Sådant er det med troen som lever på Kristus. I sig selv er den meget svag og elendig. Men fordi den bærer i sig den uendeligt dyrebare ædelsten: Guds elskede Søn, så er denne tro meget dyrebare, og gør at hele mennesket er overmåde helligt og velbehageligt i Guds øjne. Så vist ikke i sig selv, gentager vi på ny, men udelukkende på grund af Kristus, som har tændt troen, og som den bærer i sig.

Dette er grunden til at sådanne mennesker som er retfærdiggjort ved troen, af Gud selv ret og slet kaldes hellige og herlige (Salme 16:3), og at Kristus kunne kalde sine skrøbelige disciple "helt rene" (Joh. 13:10, 15:3). Alene af den grund var det også at Abraham havde det fortrolige samfund med Gud, så Herren Gud var gæst i hans telt og talte til ham i så intimt ordvalg som dette: "Skulle jeg vel skjule for Abraham, det jeg er i færd med at gøre?" (1. Mos. 18:17). Bare den dyrebare ædelsten, Kristus, som var givet i det løfte Abraham troede, *var hele grundlaget*. For der står ikke: Abraham var så hellig, Abraham var så lydige, at Gud tilregnede ham det som retfærdighed. Men "Abraham troede Gud, og *det* blev tilregnet ham som retfærdighed."

Åh, om vi nu kunne holde dette klart for øje, at for Gud gælder menneskers fromhed ikke, men alene hans Søn! Der hvor Gud finder *ham*, der finder han alt det han søger. Der tilregner han ingen synd, hvor omfattende og stor den end måtte være i vore øjne. Luther siger: "Selv ser vi jo vore synder, og ved i samvittigheden hvordan de tynger os. Men skade os kan de ikke, når vi tror på Kristus. For i ham er vi fuldkomne. Da anser Gud vore synder, som endnu hænger ved vort kød, som om de ikke var til. De er skjult for Gud som siger: Fordi du tror på min Søn, så forlader jeg dig dine synder som endnu tynger dig, helt til du gennem døden til sidst bliver løst og friet fra dem".

Ja, siger du, men hvordan kan det være muligt at jeg kan være retfærdig og hellig, når jeg fortsat går og føler synden i mig? Jo, just derfor er det teksten udtaler at "Gud tilregnede ham det som retfærdighed". Gud fandt ingen retfærdighed i Abraham. Heller ikke den retfærdighed Gud havde virket *i ham*, var på nogen måde fuldkommen, så længe han endnu var på jorden. Nej, med al sin lydighed og trofasthed var Abraham stadigvæk én som måtte have en tilregnet retfærdighed. Men gennem den stod han fuldkommen retfærdig - for Gud (bemærk!) "som kalder det som ikke er til, som om det var til" (4:17). Så må da også vi være retfærdige - ikke på den måde at vi allerede ejer den fulde retfærdighed i os selv. Men fordi troen, som lever på Kristus, bliver tilregnet os som retfærdighed. Og i denne tilregnede retfærdighed er vi fuldkomment retfærdige ind for Gud. For når Gud erklærer nogen at være retfærdig, så må det menneske også anses retfærdig overfor Gud og hele himmelen.

Men så kræves der da også virkelig at tro dette som Guds eget ord. Ja, tro det lige så sikkert som at Gud er sandfærdig - uanset hvor ilde det ser ud hos dig. Dette var Abrahams store visdom: "Mod håb troede han med håb". Alene fordi Gud, Den Almægtige, havde talt. Da troede han det som fornuften og alle sanser anså som umuligt. Sådan må også alle andre som vil følge i sporene til Abrahams tro, gå med ham ind i troens skjulte og hemmelighedsfulde mørke. De må døde fornuften og sige: Gud har sagt det. Noget mere ved jeg ikke. Hos mig ser det bare ilde ud. Der er bare synd, død, mørke og kval. Men når Gud har givet sin Søn, sit ord og sine segl, så kan jeg ikke tvivle på at Kristus gælder mere end mine tanker og meninger.

Når du dører fornuften, og tror Guds ord på den måde - på tværs af det du finder, ser og føler hos dig selv, - da går du Abrahams vej. Da giver du Gud æren, at hans nåde er stor, og at hans ord er sandhed. Og da skal han frikende dig fra alle dine synder, sådan at om de fortsat lever i dig, plager og tynger dig, så skal de alligevel ikke kunne fordømme dig. For Kristi skyld, ham du tror på, skal de være dig forladt, som om de ikke var til. Det er dette som er at være "retfærdig". Ind for Gud er dette den eneste sande retfærdighed, og den eneste retfærdighed Abraham havde overfor Gud.

Derfor må du lære dig at sige det sådan: Selv om jeg desværre ikke er så trofast og lydig som Abraham, så er jeg alligevel, lovet være Gud, lige så dyrt genløst som han. Og da gælder den samme retfærdighed også overfor Gud, for mig som for ham. I dette står jeg da lige med ham. Skulle Gud så ville prøve mig hårdt, som han prøvede ham, så vil jeg fortsat tro at han elsker mig, sådan som han elskede ham. Gud give mig at tro dette lige så sikkert som Abraham troede, så vil jeg også få mere af den samme tro og tillid! Men uanset hvordan det går mig, så vil jeg ikke lade det væsentlige blive taget fra mig: At jeg overfor Gud har den samme retfærdighed som Abraham - fordi jeg har samme Kristus som ham. Jeg vil ikke glemme selve hovedsagen: "Abraham troede Gud, og det blev tilregnet ham som retfærdighed."

4 og 5: Den som har gerninger, får ikke lønnen af nåde, men som noget han har fortjent. Den derimod som ikke har gerninger, men tror på ham som retfærdiggør den ugudelige, han får sin tro tilregnet som retfærdighed.

Her ser du den høje, hemmelighedsfulde og underlige regeringsform som gælder i Kristi rige. Et uværdigt menneske får nåde! En som er værdig udelukkes! - Alene på grund af at hjertet ser efter fortjeneste. Herren har selv fremholdt denne underlige dom allerstærkest når han i Matt. 20 siger at de som arbejdede hele dagen ikke fik nogen nådegave, men bare det de fortjente, bare fordi de "havde gerninger" (svensk: holdt sig til gerningerne). "Vi har båret dagens byrde og hede," sagde de. Men de som stod der og bare havde arbejdet en eneste time, de havde ingen krav. De vidste at de ikke kunne vente at få nogen fuld dagløn. Men af husbonden fik de en hel dags løn *i gave*. Sådan er himmeriget, siger Herren. Sådan er det Kristus regerer og dømmes, stik imod al fornuft og alle menneskers skikke og sædvaner. Og hvad er grunden til dette? Herren Kristus forklarer det i Matt. 18. Først har han stillet et barn frem for dem, og sagt at et lille barn var større i himmeriget end Peter og Johannes. Derefter siger han: "For Menneskesønnen er kommet for at frelse det som var fortabt" (vers 11).

Gud har givet sin Søn til et blodigt offer for os.

Det er grunden til at der ikke er noget Gud tåler så lidt som vor egenretfærdighed, og at han, på den anden side, tager imod og retfærdiggør den mest uværdige synder som tror på Sønnen.

Denne Gudsrigets grundlov bruger Paulus nu som endnu en forklaring på hvorfor Abraham ikke blev retfærdiggjort på grund af sine gerninger, men bare ved troen. Først har han brugt Skriftens historiske bevis på dette. Nu vil han tilføje: Det er ikke muligt at Abraham holdt sig til gerninger, og blev retfærdig på den måde. Nej, han må nødvendigvis have troet på Kristus, eftersom han blev retfærdiggjort. For i nådens rige er det en fastslået regel og dom at "den som har gerninger, får ikke lønnen af nåde, men som noget han har fortjent" (og dermed er han fortabt om han så bare har gjort den mindste synd, Gal. 3:10). "Den derimod som ikke har gerninger, men tror på ham som retfærdiggør den ugudelige, han får sin tro tilregnet som retfærdighed." Dette finder vi er sammenhængen. Men hvis nu dette er en så afgørende grundregel i nådens rige, så lad os ikke tage let på det, men gå endnu grundigere ind i budskabet. Paulus siger altså:

Den som har gerninger (svensk: holder sig til gerninger). Grundteksten siger egentlig: "Den som virker", *ergazomeno* = "som arbejder." Luther gengiver det træffende med: "som omgås med gerninger". Paulus har med ordet "virker" givet udtryk for det mest tydelige kendetegn hos sådanne mennesker. Man ser og hører ganske meget om deres virksomhed. De "skal ud og virke", og lignende.

Men disse kender læren godt nok. Derfor bekender de samtidig med munden at vi bare bliver retfærdiggjort ved troen alene. Alligevel cirkler hele deres liv omkring hvad de skal være eller gøre. Og det er det deres "ikke-overvejede" *hertesprog* vidner om.

Grundteksten siger altså: "den som virker". At det betyder hjertets fortrøstning til gerningerne, det forstår vi af det Paulus anvender som dets modsætning, i vers 5. Der siger han: "Men den som ikke virker (har gerninger), men tror på ham som retfærdiggør den ugudelige" osv. Da forstår vi at ordet "virker" her betegner at hjertet har sat sit håb til det som virkes (virksomheden). Desuden forstår vi at hvis hjertet var frigjort, var dødnet fra loven og havde troen på Kristus, så var det som blev virket ikke nogen hindring for retfærdigheden ind for Gud, men tværtimod en frugt og en stadfæstelse af denne.

Sådan står sagen: Hvordan din forstand og din bekendelse end er, så vil hjertet altid have sit håb til en af disse to muligheder: Enten på hvad du selv er eller kan udvirke - eller på ham som gør den ugudelige retfærdig. Vor fortjeneste, efter vore egne gerninger, - og Guds nåde gennem Jesus Kristus, er skarpe modsætninger (Rom. 11:6). Sætter jeg mit håb til noget jeg selv er delagtig i, så kan jeg umuligt have sat mit håb til Kristus. Da er det altid min egen delagtighed som mit hjerte og tanker er optaget med, uanset hvad forstanden og munden siger. Og da kaldes jeg altså her for en "som har gerninger" (en som "virker"). Fra Guds side får jeg da alene det jeg fortjener, alene det som tilkommer mig.

Men med dette ord "virke", "holde sig til gerninger", har Paulus her også antydnet hvad der er grunden til at de egenretfærdige sætter sit håb til at de i sig selv skal kunne tækkes Gud. Det er dette at de bare ser på gerningerne. De er ikke klar over at der kræves en *hertets* fuldkomne hellighed, men tænker bare på de ydre gerninger, på samme måde som farisæeren i Luk. 18. Han sagde: "Jeg faster to gange om ugen og giver tiende af alt det jeg tjener. Jeg er ikke en røver, en horkarl", osv. Her står han ind for Gud, men taler ikke et ord om sit indre menneske. Han berøres ikke af spørgsmålet om hans tanker er rene, om der er egenkærlighed, om der er nogen slags foragt for denne tolder ved siden af ham, hvordan hans kærlighed generelt er til andre mennesker, osv.

Hvis Guds åsyns lys fik lov at opvække sådanne mennesker, så de for fuldt alvor var åbne for hele Guds ord, og Guds syn på det indre menneske, hvordan Guds øje følger deres tanker og hvad hjertet egentlig er optaget med - da ville de ikke finde nogen som helst hvile i *sin egen* kristendom. Da ville de ikke anse sig bedre end andre. Da ville de for fuldt alvor mene at det ikke kunne være noget menneske som var så ond som dem. Men de er travlt optaget med hvad de skal gøre. Det kan være troen, andagtstunden, bibellæsning, bøn, tjenesten i Guds hus, virksomhed for missionen, vidnetjeneste, faste, osv., - som farisæeren. Derfor kan de også som han prise Gud for at de ikke er som andre syndige mennesker. Sådanne, som er optaget med at virke, er det Paulus taler sådan om:

Disse - får ikke lønnen af nåde, men som noget han har fortjent. Læg mærke til at den som har gerninger, som virker, - han får "løn" - ikke nåde, men "løn". Hvis han i alt har fuldført det husbonden forlangte, så får han den løn som aftalen forudsatte. Da behøver han ikke takke for det som nogen slags nådegave! Det er jo bare noget han selv har gjort nytte for, og fortjent -! Men skulle det derimod være noget som helst som manglede i det han skylder efter aftalen, da bliver han straffet. Han får ikke noget af nåde. Sådan er loven. Den som holder sig til lovens vilkår, bliver også dømt efter denne. Sådan så vi hvordan Herren Kristus også forklarede det med arbejderne i vingården. Og i denne Guds regeringsform er der ingen undtagelse. Den som er optaget med gerninger skal bare lønnes efter fortjeneste, og får ikke noget af nåde. Men når et sådant menneske kan have gjort mange flere gode gerninger end den som søger og får nåde, så kan dette synes at være ganske hårdt. Men det hjælper ikke. Tonen i Skriften om denne regeringsform er streng og ubevægelig. Da en af arbejderne i vingården knurrede, så var der ingen undtagelser hos husbonden. Han gav sig ikke det mindste ved denne knurren, men svarede bare: "Blev du ikke enig med mig om en denar? Tag det som er dit, og gå!"

På denne knusende måde taler Paulus også i Romerbrevets niende kapitel. Der gælder det hans dybe bekymring over jødernes tilstand. De lever i en blind, hårdnakket egenretfærdighed, hvor dom og fortabelse er en uundgåelig konsekvens. Da taler han i denne tone: Det hjælper ikke hvor meget de end løber og arbejder for at blive retfærdige. I har Guds udvælgelse mod jer. Gud har udvalgt alene dem som tror, og har forkastet dem som holder sig til gerninger ("som har gerninger"). Og det hele beror på Gud. I spørgsmålet om hvem som skal blive frelst, "så beror det altså ikke på den som vil eller den som løber, men på Gud, som viser miskundhed." De som søgte retfærdigheden, har ikke fået den. Men de som ikke jagede efter retfærdighed, de har fundet den. Og hvorfor går det sådan? Jo, fordi de førstnævnte søgte retfærdigheden gennem gerninger - de fik den ikke. Mens de andre, som søgte den i tro, de fik den (kapitel 9:30-32).

På samme måde taler apostelen i Galaterbrevets fjerde kapitel. Der skiller han dem som søger frelse, i to grupper som henviser til Abrahams to sønner, trælkvindens og den frie kvindes. Deres børn er da enten

trælle - eller børn. De sidste kalder han senere også for "løftets børn". Han forkynder da som en ufravigelig dom over de førstnævnte: "Uddriv trælkvinden og hendes søn! For trælkvindens søn skal ikke arve sammen med den frie kvindes." Dette kan synes så ganske hårdt. På trods af at de har arbejdet og trællet længe, så skal de til sidst drives ud -! Mennesker som har deltaget i himmerigets bryllup på jorden (Matt. 22), og så bliver optaget med gerninger og vandringen (sit liv), som betegnes som "hænder og fødder" (vers 13), de står der til sidst uden "bryllupsklæder", og bliver "kastet ud i mørket udenfor. Der skal de græde og skære tænder". Så stor er Herrens nidkærhed for sin lovs retfærdighed og for sin Søns ære!

Åh, om alle mennesker som vil være eller blive kristne, måtte lægge sig dette på hjerte: I dette spørgsmål går det ikke an at svæve hid og did med sine tanker, og gøre sig en frelsesvej som vi selv synes om. Nej, her er en ufravigelig dom som intet menneske har besluttet, og som intet menneske kan forandre. Det er den evige Guds eget besluttede råd, at den som vil blive frelst må blive en fattig, fortabt synder, som har opgivet al sin egen retfærdighed og muligheder, og som søger sin frelse *alene i Kristi retfærdighed*. Så fortsætter Paulus sådan:

Den derimod som ikke har gerninger, men tror på ham som retfærdiggør den ugudelige, han får sin tro tilregnet som retfærdighed. Her hører vi enkle og afgørende ord om hvem det er som bliver frelst: Den som ikke "virker", "ikke har gerninger, men tror". Den som ikke gør den mindste gerning for at det dermed skal stå bedre til med hans sag for Gud, ændre hans syndeskyld, gøre ham mere værdig til Guds nåde, - men bare flyr med al sin synd til ham som retfærdiggør den ugudelige.

Men når Paulus her siger: "Den som ikke virker, men tror" - har det selvsikre, sovende verdens barn da ikke truffet vejen allerbedst? For når det gælder ikke at anstrenge sig med noget som helst for at blive frelst, men bare have tillid til Gud, så synes de at kunne den kunst allerbedst. Det samme gælder også de religiøse mennesker. De vil være noget helt andet end det vi kalder verden, og de taler jo om at troen og nåden er deres eneste trøst. Men i sin drømmeagtige tanketro lever de et kødeligt liv. De er ikke knust, men tværtimod frie fra alt mulig besvær med at "virke" noget som helst for at tjene sin næste eller døde sit kød. Vil sådanne mennesker ikke i dette vers finde støtte for at de lever et ret kristent liv? Svar: Hør nu godt efter selve ordlyden: "... tror på ham som retfærdiggør den ugudelige". Hører du? Paulus taler om en sjæl som tror på ham som retfærdiggør *den ugudelige!* - som tror på Kristus i denne konkrete egenskab at han gør den ugudelige retfærdig. Paulus taler om en sjæl som netop trænger til den trøst at Kristus gør *den ugudelige* retfærdig. Det gælder altså en sjæl som føler sig fuldstændig ugudelig, og som i denne nød står overfor valget: Enten selv at arbejde og virke noget til sin frelse, eller også helt fortabt fly til den ugudeliges Frelser.

Den selvsikre verden, med al sin ugudelighed og sorgløshed, anser sig at være ganske god, og sætter sin lid til sine gode gerninger. Men her taler Paulus tværtimod om fortabte syndere som føler sig ret og slet ugudelige. Til en sådan erkendelse kommer man ikke i sorgløshed, men alene ved at Herrens hellige krav får lov at gribe fat i os og knuse os, mens han arbejder på os til omvendelse. Så siger Paulus da også allerede i kap 3:19-20 at det sker ikke i lovløshed, men gennem loven, at vor mund bliver lukket - når vi lærer at kende synden og bliver stående skyldige ind for Gud. I kap 5:20 siger han at det er gennem loven at "synden blev stor" (svensk: synden flød over). Videre i kap.7:7-13 at det er "ved buddet at synden bliver overmåde syndig" og at "jeg derimod døde". Vi må have det klart for øje at det er sådanne sjæle der tales om her.

Den ugudelige. Paulus siger her at Kristus "retfærdiggør den ugudelige". Hvordan skal vi så forstå dette? Er det dette vi nu har bevist, at de der her tales om, det er dem som i virkeligheden ikke er ugudelige, men bare *føler sig* sådan? Her står vi overfor følgende spørgsmål: Når mennesker oplever den syndenød som virkes i dem ved lovens arbejde, og *før* de har troen på Kristus alene og er blevet retfærdiggjort. Er disse da rette kristne? Hvis de var det, da var Paulus' ord her ikke ret tale. Mange vil nok udlægge denne tekst sådan: Når mennesker som har været ugudelige omvender sig, da retfærdiggør Gud dem. Men dette er ikke at forklare teksten, men at lave en ny tekst. Nej, her vil vi efter hånden finde at den syndserkendelse og anstrengelse for at omvende sig, som bare loven har virket, *alt sammen bare er et resultat af den skræmte og plagede trællens selvopholdelsesdrift - for at undgå at blive straffet.* Men, er denne trællelevirksomhed et sandt Gudsforhold, før troen er kommet og retfærdiggørelsen er et faktum? Anser Gud den for at være det? Hvis det skulle være tilfældet, da taler Paulus ikke sandt, og da er det bare den fromme som bliver retfærdig.

Ganske rigtigt er der forskel på den frække ugudelighed, og den ugudelighed trællen befinder sig i mens han endnu bare står skyldbetyngt overfor lovens dom. Men et sandt gudsliv har altid kærlighed til Gud, og en trang til at gøre det gode bare for Guds skyld. Dette mangler trællen, som bare er opskræmt af loven. Og

dybest set er han ikke noget andet end en ugudelig. Klarest ser vi det overfor den sandhed at til og med et ret gudsliv består ikke ind for Guds øjne, hvis det ikke er skjult i Kristi retfærdighed.

Indtil Gud har klædt et menneske i sin Søns retfærdighed, er dette menneske, uanset alle andre omstændigheder, i Guds øjne en ugudelig, og "Guds vrede bliver over ham" (Joh. 3:36). I den tilstand er der i Guds øjne intet godt hos mennesker. De kan derfor heller ikke gøre noget som helst som bidrager til at mildne Guds dom over dem. Så længe mennesket kæmper og stræber med en sådan hensigt, så strider det bare mod Guds nåde. Da er de i samme ulykkelige tilstand som jøderne, som Paulus taler så stærkt om i kapitel 9 og 10:1-4.

Men i det øjeblik et menneske opgiver alt håb om at det kan udrette noget i denne sag, og kaster sig som en fortabt synder udelukkende hen til Guds nåde, bliver stille for Guds nådeord om den enbårne Sønnens retfærdighed, og lader dette føde den nye tro i sit hjerte - da bliver det straks iklædt Sønnens fuldkomne retfærdighed og velbehag for Gud. I samme stund får det et nyt hjerte som nu virkelig elsker Gud. Nu er dette menneske både retfærdig og har det rette gudsliv. At det er sådan, bekræfter alle Skriftens ord og eksempler. Når fangevogteren i Filippi forfærdet råbte: "Hvad skal jeg gøre for at blive frelst?", da svarede apostlene straks: "Tro på Herren Jesus, så skal du blive frelst". Hvordan var denne fangevogters forhold i Guds øjne indtil dette skete? Jo, til dette øjeblik var han en ugudelig, men var blevet kraftig vakt gennem Herrens under da fængslet blev åbnet. Og da han da straks erkendte sin ufrelste tilstand, søgte han vejen til frelse, og lod ordet om Jesus gribe sit hjerte. Straks fik han da retfærdigheden og det rette gudsliv. Lukas fortæller at fangevogteren ikke bare troede og frydede sig, men fik også en sådan kærlighed at han førte sine fanger, apostlene, ind i sit hus, rensede deres sår og gav dem mad (Apg. 16:27-34).

Når jøderne spurte Jesus: "Hvad skal vi gøre for at gøre Guds gerninger", svarede han: "Dette er Guds gerning at I skal tro på ham som han har sendt." Det var som om han ville sige: I kan ikke gøre nogen Guds gerning før I har fået troen (Joh. 6:28-29). Forholdet er jo at mennesker, før de kommer til troen, er åndeligt døde. De er Guds fjender og vredens børn (Ef. 2:1-5, Rom. 5:10, 8:7). Alene den som har Sønnen, han har livet (1. Joh. 5:12). Alene gennem troen på ham fødes der noget guddommeligt i mennesket. Noget som er virkelig godt og velbehageligt for Gud. Derfor står det fast som en urokkelig sandhed, at det er *som ugudelige* menneskene retfærdiggøres. Det er dette apostelens ord vil have frem. Og tænk hvor stærkt dette taler om hvor stor Guds nåde er. Hvem skulle da ikke driste sig til at træde frem for ham, - når han gør den ugudelige retfærdig - om der ikke findes det mindste hos dig som er godt og velbehageligt for Gud, men bare synd og ugudelighed?

Men dette er da også en vældig trøst for hvert eneste troende Guds barn. For i den grad Åndens lys kan arbejde med dem, vil de altid se og føle den gamle slangens sæd i sig. Og det vil oftest konkret opleves som *ugudelighed*. Det vil sige at man ikke frygter Gud, ikke har sit blik fæstet på Gud, ikke har den rette frygt for at synde, ikke har den rette tillid til ham i modgang, men ofte føler det som om Gud ikke eksisterer. Melanchthon siger: "Selv om vi ikke bevidst har en sådan holdning overfor Gud, så er det slet ikke uskyldigt at vi tvivler på Guds nåde og Guds ord, at vi ærgrer os over hvordan Gud dømmes, irriteres og er misfornøjede med at Gud ikke omgående frier os ud af vanskelige situationer, at vi knurrer over at andre har mere lykke med sig end os, at vi lader os opægge til vrede, tilskyndes til utugt og letsindighed, ærgerrighed, begær efter rigdom, osv. Alt dette er forhold som gudfrygtige mennesker ved arbejder i sit indre, sådan som det også klart fremgår af salmerne og profeternes skrifter" (Den Augsburgske bekendelses apologi. Artikel om arvesynden).

Da er det en stor trøst at Kristus retfærdiggør *den ugudelige*. Alene af sin egen barmhjertighed opsøgte han os og drog os til sig, mens vi endnu ikke ville have noget med ham at gøre. Da skal han heller ikke bryde sin pagt med os, om vi nu tynges af denne ugudelighed, men selv være vor "talsmand hos Faderen". Derfor hviler der i sandhed en evig nåde over hver eneste én som har mistet troen på alt sit eget, og bare tror på ham som retfærdiggør den ugudelige.

Han får sin tro tilregnet som retfærdighed. Hvordan dette skal forstås, at troen tilregnes os som retfærdighed, det er forklaret i vers 3. Troen lever på den store skat, Guds Søn, som ind for Faderen gælder mere end himmel og jord. Derfor har den i Guds øjne denne betydningsfulde værdi. Udelukkende på grund af den dyrebare skat som har skabt troen, og som troen lever på. Og fordi Kristus opfyldte loven og tog dens forbandelse på sig, ikke for sin egen - men for vor skyld, så bliver nu denne hans retfærdighed af Gud tilregnet den troende. Og da er den troende virkelig fuldkommen retfærdig. Men i det følgende vil vi se endnu mere om dette.

I vers 4 og 5 har apostelen nu vist os at *vor egen fortjeneste* - og: *nåde ved troen*, er så totalt modsat, at den som har (holder sig til) gerninger, får intet af nåde. Mens på den anden side, den som har mistet troen på alt hos sig selv, og tror på Kristus alene, ham tilregnes ikke noget af hvad han selv er. I stedet tilregnes han en retfærdighed som ikke findes hos ham. Alt er nu bare nåde. Dette stadfæster Paulus så med et nyt vidnesbyrd fra Det gamle testamente, ved at tilføje:

6-8: Sådan priser også David det menneske saligt som Gud tilregner retfærdighed uden gerninger. Salige er de som har fået sine overtrædelser tilgivet og sine synder skjult. Salig er den mand som Herren ikke tilregner synd.

Om denne trøsterige tekst siger Luther: "Overfor et sådant ord burde vi gå på vore knæ til verdens ende". Helt i begyndelsen af dette brev har Paulus bemærket at det han forkynder, det er "Guds evangelium". Det er ikke noget han selv havde opfundet. Det er ikke noget nyt, men noget som udførligt var lovet og forkyndt i den hellige Skrift. Derfor citerer han nu fra Det gamle testamente først Abrahams eksempel, og derefter Davids ord. Dette var de to største Guds mænd og kæreste venner. Som nævnt tidligere var David en så stor profet at ikke bare alle hellige, men også Kristus under sine lidelser, brugte hans ord fra salmerne. Og her forkyndes da Guds evangelium med denne profets ord i Salme 32: "Salige er de som har fået sine overtrædelser tilgivet og sine synder skjult".

Ordene i Salme 32 lyder egentlig sådan: "Salig er den" osv. Men her har Paulus ændret det til flertal, og siger "Salige er de." Dette fordi han vil minde læseren om at dette var et budskab som gjaldt alle mennesker. Dermed synes han at ville forhindre at nogen skulle læse disse ord som om dette bare gjaldt en anden. Han vil at hver og en må lade dette tale til sig selv, og selv søge at få del i denne nåde som forkyndes her. Her har vi jo de vigtigste og mest trøsterige sandheder som findes for hvert enkelt menneskes evige vel. Og apostelen fortsætter:

Sådan priser også David det menneske saligt som Gud tilregner retfærdighed uden gerninger. Her, såvel som i de to følgende vers, hører vi med klare og utvetydige ord at et menneske kan være retfærdigt ind for Gud, selv om det endnu slider med synden. Her siges det nemlig udtrykkeligt at når Gud retfærdiggør et menneske, så sker det ikke på den måde at han udsletter synden i mennesket, og gør det syndfrit i sig selv. Men at det sker *ved en tilregning* -. Her står det: "... som Gud *tilregner* retfærdighed uden gerninger". Denne tekst siger at vor retfærdiggørelse sker på den måde at Gud tilregner mennesket en retfærdighed som ikke findes hos mennesket, - og samtidig (vers 7) "tilgiver" og "skjuler" de synder som findes hos mennesket. Eftersom ordet "retfærdiggøre" måske kunne virke tvetydig for nogen, så bruger Paulus her i stedet udtrykket: "tilregne retfærdighed". Derefter stadfæster han samme salige værk med Davids ord, at alene det menneske er saligt "som har fået sine overtrædelser tilgivet og sine synder skjult", eller dækket over. Alene det menneske er saligt "som Herren ikke tilregner synd".

Tænk nu over dette: Det mennesket er saligt "som Gud tilregner retfærdighed uden gerninger", og som han ikke tilregner synderne. Når den altså må *tilregnes* et menneske, så er det jo dermed også sagt at retfærdigheden ikke findes hos det salige menneske selv. For havde den fandtes der, så havde det ikke været nødvendig at "tilregne" os den. På den anden side indebærer dette også at *synderne findes* hos det salige menneske. For ordene i denne tekst siger at synderne "ikke tilregnes" dem, men "skjules".

Her står vi med hele Skriftens store hovedlære, som vi finder i al Guds forkyndelse om Kristi stedfortrædergerning, og hvordan han tilregner retfærdighed. Der tales mere udførligt om dette i kap. 3:21-26. Men her har vi dette udtalt i korte, men præcise ord, som samtidig knuser den falske opfattelse at vi skulle retfærdiggøres på den måde at vi blev syndfrie i os selv*. En sådan opfattelse har sjælefljenden nemlig af og til forvildet mennesker med. Nej, Paulus siger her udtrykkeligt at Gud gør os retfærdige på den måde at han tilregner os retfærdighed, uden at vi i os selv er eller bliver retfærdige eller syndfrie her på jorden. Derfor er det at synderne må "tilgives" og "skjules".

*Denne falske udlæggelse, at menneskene ved retfærdiggørelsen bliver syndfrie i sig selv, har nogen gange skyldtes at man bare har set på sammensætningen af nogle ord som bruges om retfærdiggørelsen. Og disse er heller ikke Skriftens egne ord. Det gælder f.eks. det latinske *justifico* og det svenske "rettferdiggöra". Når sådanne ord sammenholdes med lignende ord, som f.eks. *sanctifico*, *vivifico*, og lignende, kan det opfattes som om de skulle betyde at vi gøres retfærdige i os selv. Men da ser vi betydningen af at kende grundprogets ord i NT, *dikaioo*, retfærdiggøre, som ikke betyder at gøre en sag eller person i sig selv retfærdig. For dette ord betyder over alt hvor vi finder det, at *regne for retfærdig*, anse eller dømme nogen for retfærdig - uanset om han i sig selv er det, eller ikke. F.eks. i Matt. 11:19 hedder det i grundteksten: "Men visdommen er retfærdiggjort af sine børn." Der er ordet *dikaioo* benyttet, og det kan ikke betyde at visdommen blev gjort retfærdig, men at visdommen blev anset, dømt at være ret eller retfærdig. I Matt. 12:37 siges det iflg. grundteksten: "For efter dine ord skal du blive kendt retfærdig", *dikaioṓsi*, som ikke betyder gjort retfærdig, men bevist,

dokumenteret, at være retfærdig. Noget som også understreges af modsætningen (i samme vers): "og efter dine ord skal du blive domfældt" (grundteksten). I Luk. 7:29 siges det iflg. grundteksten: "Og de retfærdiggjorde Gud". Det var i sandhed ikke på den måde at de gjorde Gud retfærdig, men, sådan som vor Bibel også oversætter det: de "gav Gud ret", dvs. erkendte at Gud var retfærdig. Også i Rom. 3:4 siges det til Gud: "For at du må kendes retfærdig i dine ord" osv. Disse, og flere andre lignende steder i Skriften viser hvad ordet *dikaioo* betyder. Altså ikke gøre retfærdig, men holde, anse, dømme for at være retfærdig.

Har vi nu gennem dette forstået, at vi ikke er retfærdige i den forstand at synden er slettet ud i os selv, eller at vi i os selv opfylder loven fuldkomment, men at det sker ved en "tilregnelse"? Må vi da ikke falde i en lige stor vildfarelse på modsat side, ved at tænke at Gud regner os altså for retfærdige selv om vi egentlig ikke er det. Nej, lovet være Herren Kristi navn! Vi *er virkelig retfærdige ved ham*. Hvis man ikke er blevet fuldt vågen til at se Guds barns fuldkommenhed, da drømmer man om en slags retfærdiggørelse hvor Gud ligesom siger at nu fritages du for mine hellige bud og domme, - uden at man på nogen måde ejer det som retfærdighed betyder: En fuldkommen opfyldelse overfor loven, sådan at man ikke kan straffes efter den. En sådan indstilling er jo en særdeles nedsættende tanke om Gud, som om han viser barmhjertighed på bekostning af sin retfærdighed. Det er noget ganske andet Paulus forkynder. Allerede i kap. 3:25-26 har vi set at han forkynder at "Ham (Sønnen) stillede Gud til skue i hans blod som en nådestol ved troen, for at vise sin retfærdighed" - fordi han skulle gøre den retfærdig *som tror*. Sådan lyder også fortsættelsen: "så han (selv) kunne være retfærdig", og videre: "og retfærdiggøre den som har troen på Jesus" (svensk: som er af Jesu tro).

I kapitel 5 siger han udtrykkeligt at det er "ved den enes lydighed", "én mands retfærdige gerning", vi bliver retfærdiggjort. Det sker ikke ved at vi fritages fra et eneste bogstav eller tødde af loven, men gennem en hel og fuldkommen opfyldelse af alle lovens bud og domme. Dette som Stedfortræderen gjorde så fuldkomment for os, og i vort sted, som om vi selv havde gennemlevet alt dette. Et menneske kan gøre op for det en anden skylder, f.eks. betale sin brors gæld, sådan at den skyldige virkelig bliver skyldfri og ikke kan kræves. Når det er gjort, så er han ikke bare *at anse for skyldfri*, men han *er virkelig skyldfri* ved at broderen har gjort op for hans gæld. I hvor meget større grad må da ikke Herren Kristi fuldbragte opgør for os, gøre os virkelig skyldfrie og retfærdige, på trods af at vi ikke selv er i stand til at opfylde loven?

Derfor må vi ikke opfatte ordene "tilregne retfærdighed" som om Gud skulle regne os for retfærdige mens vi egentlig ikke er det. Nej, meningen er bare at det er en andens retfærdighed som er skænket og tilregnet os, men på et så sandt og fuldkomment vis at vi virkelig er retfærdige. Den hellige lov i sin majestætiske ret er ikke tilsidesat. Dens påbud og krav i sin fulde bredde er tværtimod fuldbyrdet. Dens dom og straf er udsonet i al sin gru. På Golgata mødtes på den ene side barmhjertighed, og på den anden side retfærdighed og dom. Og fra dette møde udstråler der en uendelig herlighed. Når dette bliver fuldkomment åbenbaret i himmelen for mennesker, engle og alle fornuftens skabninger, da skal de fylde evigheden med lovsang og pris til Gud.

Kort gentaget: Gud er retfærdig når han retfærdiggør den som tror. For det er ikke bare en tænkt eller digtet, men en virkelig retfærdighed han tilregner os. Og på den sidste dag skal han for øjnene af hele verden kalde sine troende *retfærdige* (Matt. 25:37-46), og i fuld overensstemmelse med det den fuldkomne retfærdighed kræver, give dem "retfærdighedens krans" (2. Tim. 4:8).

Nu har vi altså set at vor retfærdighed består ikke i at synderne ikke mere findes i vort liv, men at det er Kristi lydighed som er vor retfærdighed, og at vi i den på alle måder er retfærdige overfor loven. Sådan forstår vi det underlige forholdet som teksten vor tydelig nok udtaler, at de troende samtidig er både syndere og retfærdige. Virkelige syndere i sig selv, og virkelig retfærdige i Kristus. Og at Gud aldrig dømmer os efter hvad vi er i os selv, men bare efter den fuldkomne retfærdigheden i hans elskede Søn. Ja, her står vi overfor et forhold som er så stort, så nådefuldt og herlig, at de troende aldrig fuldt ud kan fatte det. Og for verden er denne hemmelighed fuldstændig skjult.

**Sagen er altså
at der findes nogle mennesker på jorden som Gud aldrig tilregner deres synder -!
Tror du dette?**

Her siger David og Paulus udtrykkelig: "*Salig er den mand som Herren ikke tilregner synd*". Hør! - "Den mand som Herren ikke tilregner synd!" Findes der noget sådant menneske på jorden? Hvor findes han? Har du set en sådan en? Bekend at vi ikke tror Guds ord fuldt ud!

En så lykkelig mand ville jeg gerne se. En som står i et sådant forhold til Gud at han aldrig tilregner ham nogen af hans synder. Og hvem er det som er så lykkelig? Det er samme person, siger Paulus, "som Gud

tilregner retfærdighed uden gerninger", og "som har fået sine overtrædelser tilgivet og sine synder skjult". Men hvad er det som kendetegner et så lykkeligt menneske, siger du? Hvad kan jeg genkende dem på? Lad mig vide det, om jeg måske til og med kunne være eller blive et så lykkeligt menneske! Apostelen siger (vers 5) at det er et menneske som føler sig fuldstændig ugudelig, og derfor ikke har nogen som helst gerninger at holde sig til, men bare må "tro på ham som retfærdiggør den ugudelige." Hvad der ligger i dette, har vi allerede vist.

På samme måde beskriver også David den salige mand som Gud ikke tilregner synd (Salme 32). David skildrer ham sådan: Den falskhed i ånden som har gjort at han først har tid for Herren med sin synd, har nu måtte vige, og han er nu en som "vil bekende sine misgerninger for Herren". Dette betyder for det første at her har vi ikke et stolt menneske, som Guds Ånd ikke har fået lov at arbejde med, som trøster sig til hvad det selv kan bidrage med, og som ikke har brug for at søge til nådestolen. Der er ikke én som kan føre et så falskt spil ind for Gud, at han frembærer sine ofre af pæne gerninger, bønner og hellig virksomhed m.m. for ham, men tier om sine synder, enten fordi han ikke har nogen nød over dem, eller også fordi han bevidst omgår dette punkt, fordi han fortsat vil leve i dem.

Vi ser hvordan David havde det da han "tiede" med sine synder for Herren, og senere betegnede dette som "svig i sin ånd" (Salme 32). At dette "svig" er drevet bort, er det første som ligger i dette: "Jeg vil bekende mine misgerninger for Herren". Men i denne bekendelse ligger der også en tillid til Guds nåde. For den som ikke har nogen som helst tro på Guds nåde, flygter for Gud og skjuler sin synd. Kommer ikke frem for ham med nogen bekendelse. Det er det Kristus forklarer når han til sådanne fattige syndere som skælvende havde søgt ham, alligevel kunne sige: "Din tro har frelst dig". Vi ser altså at der altid er tro i det hjerte som ikke kan holde sig borte fra nådestolen.

Genkender du dig selv i dette? Er det sådan du har det, du som læser dette? Da er du netop et sådant saligt menneske som Gud ikke tilregner synd. Så elendig, syndig og uværdig du da end måtte være, så står du i en urokkelig nåde og venskab hos Gud. Du er et nådebarn som han aldrig vil dømme efter loven, aldrig tilregne synderne. Han ser dem nok, men han siger: Jeg tilregner dig dem ikke, fordi du tror på min elskede Søn, og jeg har stillet ham frem som en nådestol, et soningsoffer. I grundteksten finder vi i vers 8 et udtryk som står for en stærk nægtelse af at synderne tilregnes, tilsvarende "ikke at tilregne nogen synder", eller egentlig: "slet ikke tilregne synden". Det er den største alvor i den store guddommelige sandhed: At de troende er et folk som Gud ikke tilregner synd. Om du endnu ved om megen synd i dig selv, så glem aldrig hvad det er denne tekst taler til dig. Her siges ikke: Salig er den mand som *Gud ikke finder nogen synd hos*. Men: "Salig er den mand som Herren ikke *tilregner synd*". Her siges ikke: Salige er de som ingen overtrædelser har begået. Men: "Salige er de som *har fået sine overtrædelser tilgivet*."

Som har fået sine overtrædelser tilgivet. Du siger: ikke bare bærer jeg på *fristelser* til synd. Jeg *handler* også konkret mod Guds bud. Det er jo forfærdeligt! Svar: Dette er selvfølgelig galt, og noget du i nød må bede Gud om at få nåde til at vende dig fra. Det er konkret overtrædelse af Guds bud, som også er nævnt her i teksten. Det er dette som kaldes overtrædelse, synder, at bryde Guds bud, osv. Og så siges det her at også dette skal blive tilgivet. Men, siger du, kan jeg være helt sikker på at Gud virkelig tilgiver mig alle mine synder? Svar: Hvem skulle du tro i et så afgørende spørgsmål - om ikke Gud selv? Ikke bare har Gud ladet sine vidner stadfæste at han "ikke tilregner den synder" som tror på Sønnen. Men han har også selv i sin guddommelige majestæt forsikret: "Så sandt jeg lever: Jeg har ikke behag i den ugudeliges død". "Om jeres synder er som purpur, skal de blive hvide som sne, om de er røde som skarlaget, skal de blive som den hvideste uld". "Jeg, jeg er den som udsletter dine misgerninger for min skyld, og dine synder komme jeg ikke i hu". Dette taler Gud selv om hvordan han tilgiver synderne. Hvem skulle jeg tro, om ikke Gud selv?

Og vor tekst siger jo ikke bare at synderne bliver tilgivet, men også at de er *skjult*. Med dette udtryk synes Paulus at ville minde om "nådestolen" som soningsofrenes blod blev stænket på. Nådestolen var låget på pagtens ark, og skjulte dermed lovens to tavler som lå i arken, og som vore synder står skrevet på. Dette minder os om *hvorfor* vore synder ikke tilregnes os: Det er for Kristi skyld og hans blodige forsoningsdød. Udelukkende på denne grund har vi en evig nåde, så stor og sikker at Gud aldrig ser de troendes synder sådan som de i virkeligheden er (dvs. med deres skyld og fordømmende magt). Han ser dem som en øm far ser barnets fejl og mangler, som bruger al sin magt for at opdrage barnet bedre, men aldrig på grund af fejlene forkaster barnet. Nej, det er aldrig hensigten når han straffer det på grund af ulydighed. Om du kender i dit hjerte, eller oplever gennem ris og plager, at Herren vredes over synden, så vid at han alligevel aldrig i sin vrede vil forkaste dig - så længe du bliver værende ved nådestolen. Han arbejder bare på at døde dine fjender, dine synder, som plager og udmatter dig. Det er ikke at fordømme dig han vil med dette. Det forsikrer denne tekst dig om.

Men her gælder det nu at man med fast tro holder sig til Ordet, og ikke lader sig forvirre af hvad vi synes eller føler. De værste erfaringer af synden, og de forfærdeligste storme af indre nød og ydre angreb, kan ikke forandre på denne Guds sandhed at *Gud tilgiver*, og at *han ikke tilregner synden*, men lader sine små troende leve under en evig nåde. Se nærmere på vidnesbyrdene til den mand Paulus holder frem! Se på Davids historie! Se hvilken stor nåde han erfarede, - og hvilke forfærdelige fald han oplevede. Se på det høje kald han fik, til at være Kristi forbillede og stamfar, fra hyrdedreng - til Israels konge og profet! Og se så hvordan Guds vidnesbyrd om ham lyder (1. Sam. 13:14), og hvad der strømmer fra hans hjerte i salmerne. Der var det stor nåde og et hjerte som brændte for Herren. Og alligevel, - Satan sigtede ham forfærdeligt.

Davids historie vidner om afskyelige udbrud af synden, fald og overtrædelser. Så fulgte anger og sønderknuselse ind for Gud. Senere: Nye forfølgelser og bitter ydmygelse af mennesker. Og igen stor anger og gråd ind for Herren, - "for min synds skyld" siger han. Alligevel forkaster Gud ham ikke fuldstændig. "Han går ikke altid i rette", siger David, "og gemmer ikke på vrede for evigt. For så høj som himmelen er over jorden, er hans miskundhed mægtig over dem som frygter ham". Det er David som udtaler dette. Derfor kunne han til sidst heller ikke love og prise Herren nok, men opfordrer alt som er i himmelen og på jorden til at love og prise ham (Salme 103:9,11,20-22). Og hvad var det som gjorde hans hjerte så brændende? Jo, det var netop denne *evige tilgivelse* som var hovedsagen. For han siger: "Min sjæl, lov Herren. Han *som forlader al din misgerning, som læger alle dine sygdomme*."

Paulus har nu brugt Abraham som eksempel, og Davids ord (vers 1-8), for at bekræfte den store og grundlæggende sandhed: At menneskene bliver frelst alene ved en tilregnet retfærdighed, og at Gud tilregner os denne retfærdighed, når vi bare, som Abraham, i troen har al vor trøst i hans løftesord om Sønnen. Men dette er jo at gøre al menneskelig fortjeneste til intet, og Guds frie nåde til alt. Og der er ikke noget andet som strider mere mod vor natur, som vrider sig til alle sider for at forsøge at finde noget *hos menneskene* som kan give grundlag for en sådan nåde. I de vers som følger, går Paulus derfor ind for at gardere denne grundlæggende sandhed mod ethvert sådant forsøg. På ny går han da ind på jødernes stærkeste støtte i selvsikkerheden, og siger at omskærelsen slet ikke giver noget fortrin (vers 10-11). Heller ikke det at man tilhører Guds ejendomsfolk (vers 11-12), og ikke en gang at man ejer hele Guds lov (vers 13-15). Vi frelses alene af Guds frie nåde, ved troen (vers 16-17). Også her bruger han Abraham som eksempel. Han siger i vers 9-10: